

גיליון מס' 427 פרשת אמר
תשפ"א שנה תשיעית

לעילוי נשמת
מרת מלכה ע"ה
בת הקדוש הרב נפתלי צבי הי"ד
תנצב"ה

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל (כ"ט)

עיין רש"י שהם ענני כבוד שהיו להם במדבר. ובאמת שיש לתמוה למה הוצרכו למנעלים במדבר, שעל כתוב בדברים (כ"ט ד') שנעליהם לא בלו, הרי לא הלכו כלל בעצמם במדבר, שהרי ז' עננים היו ואחד מהם היה תחתיהם, כדפירש רש"י (במדבר י' ל"ד, ו"ה במכילתא שמות י"ג כ"א), ועמוד הענן היה מוליכם והם הלכו אחריו, כמו שכתוב (ט' כ"א) ונעלה הענן ונסעו. ויש לומר דמכל מקום הוצרכו קצת ללכת לבריאות גופם, כמבואר בכתובות ק"א א': שליש בהילוך ולזה הוצרכו מנעלים, אלא שמכל מקום הענן סייע להם ללכת, ועל זה נאמר שרגלם לא בצקה ונעליהם לא בלו (חידושי רבנו מכתב ידו). ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון (תהילים ע"ו ג') לפי פשוטו של מקרא הכוונה שהק"בה נמצא בירושלים, "סוכו" היינו ביתו, ואין הכוונה על ענין של מצוות סוכה וכדומה (מפי רבינו).

והנה בשם הגר"א אמרו לפרש, כי יש שתי מצוות שאדם מקיים אותן כשהוא "נכנס עם גופו": א' מצוות ישוב ארץ ישראל, ב' מצוות סוכה, וזה מרומז בקרא 'ויהי בשלם' – שאדם מקיים בשלמות "סוכו" מצוות סוכה, "ומעונתו בציון" היינו מי שמעונו – ביתו בציון. ולכאורה יש להעיר, הלא יש גם מצוות טבילה במקווה לטמא שהוא נכנס למים כל גופו, והשיב רבינו לדחות שאין הכניסה למקווה מצוה אלא הכשר מצווה, כי אין מצווה בפני עצמה לטבול, אלא המצווה להיות טהור, וכדי להיות טהור טובלים תחילה, וגם מה שאמרו (שבת קכ"א א') טבילה בזמנה מצווה, אין הכוונה שהטבילה עצמה גוף המצווה, אלא הטהרה בזמנה מצווה, ולו יצויר שהיה אפשר לטהר באופן אחר בלי מקווה, הייתה מצווה בעצם הטהרה. (ועיין עוד בדרך אמונה פ"ד ממעשר ה"ג ד"ה והפודה, שט"א אינה מצווה חיובית רק קיומית, ועיין עוד כסף משנה פ"ו מהלכות אבות הטומאות הט"ז).

אלא מועדי ה' אשר תקראו... להקריב אישה לה' עולה ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו (כ"ג ל"ז)

מקרא זה נאמר בתוך ענין חג הסוכות ומשמע דקאי אסוכות.

וקשה, איזה זבח (סתם זבח היינו שלמים) היה בסוכות, הרי כל המוספין עולות היו, ואם הכוונה אינה על השלמים אלא על שער החטאת, אין הפסוק מדויק, דהא חטאת אין צריך נסכים. ואם קאי על עולה דברי שא דקרא, הוי ליה לכתוב נסכים מקמי זבח דקאי אעולה.

ואפילו נימא דהפסוק אינו הולך על סוכות אלא כל הרגלים, הרי גם בכולם לא היה זבח חוץ משני כבשי עצרת, וכאן כתיב "דבר יום ביומו", ולא משמע שהכוונה על כבשי עצרת.

ותרץ, ואלו דבריו (בטעמא דקרא ד"ה אלה):

ונראה דזבח הוא באמת שער החטאת, ונסכים הן ניסוך המים, ובזה דווקא הסדר מדויק. שמתחילה כתב את הקורבנות ואחר כך את ניסוך המים, שאין שייך כלל לקורבנות, כמו שכתב הריטב"א בסוכה מ"ח א', ומכאן סמך גדול לניסוך המים (מיהו האי נסכים כולל נמי ניסוך היין של העולות, ולכן דריש מינייה בגמרא יומא דף ל"ד א' ובמנחות מ"ד ב' גם כן על ניסוך היין).

(שבענו מטובין)

מעשה רב

זכורני לפני כמה עשרות שנים שהגיע מרן הגר"ח ביחד עם כמה מגדולי ישראל לבקר אסיר ת"ח מופלג שהשלטנות שמו בכלא עקב מאבקיו במדינה.

ובכניסה התדיינו הרבנים מי יכנס ראשון ונכנס מרן שליט"א, לאחר הביקור העיז אחד המקורבים לשאול מדוע נהג כך וענה (בדרך צחות): **אין מכבדים בבית האסורים.**

ולא ידעו כונתו, עד שהסביר שהנהגת בגמ' ביומא (נלמד בשבוע שעבר במסגרת הדף היומי) מבואר שדירה בעל כרחו אי"ז דירה ולכן בבית האסורים פטורים ממזוזה. [ועי' בדעת נוטה על מזוזה באריכות]

והרי קי"ל במס' ברכות (מז, א) אין מכבדין אלא בפתח שיש בו מזוזה. וממילא אין דין לכבד ליכנס הראשון לבית האסורים. ולכן נכנסתי הראשון...

(ייש"כ גדול לידידינו הרב ר' אהרן כהן שליט"א הגבאי המסור של בית המדרש "לדרמן" על מסירת הדברים)

לעילוי נשמת

מרת נאוה בריינדל
בת ר' ישעיהו אלכסנדר ע"ה
נלב"ע כ"ה אייר תשס"ב
תנצב"ה

בקשה מכל ידידנו החשובים לומדי וקוראי הגליון

לקראת חג מתן תורה הבעל"ט בדעתינו להוציא לאור גליון מיוחד ובו מסגולתיו של מרן שליט"א לכל מחלה וקושי, שמציע ללמוד מסכת או דבר מסוים כסגולה להתרפאות או לינצל מכל דבר.

ובודאי רבים שמעו וקבלו במשך השנים תשובות בענינים אלו, וע"כ אנו מבקשים למי שיש לו עובדה או מעשה או הוראה בענינים אלו נא לפנות למערכת בהקדם.

בברכה מרובה יצחק גולדשטוף

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושונ"ת מרבינו.

קרבה שנת השבע (ז)

ארגון 'שבת הארץ'

רבינו שליט"א עם בנו הגרא"ש, בבואם לחזק חקלאים שומרי שמיטה

כהמשך לסדרת המאמרים על ההכנות לשנת השבע, נספר כאן שבשנת השמיטה הקודמת, שנת תשע"ה, אירע חידוש מעניין.

בעקבות כל מיני שאלות הלכתיות שהתעוררו על מערך הכשרות המיוחד לשמיטה, שהיו בשנים ההם, ביקש בנו של רבינו, הגאון רבי א"ש שליט"א, לסדר את הענין על הצד הטוב ביותר, ולהביא לציבור בני התורה אפשרות לרכוש ירקות ללא חששות של איסורי סחורה, או מהיתר מכירה ח"ו, ואיסורי שביעית אחרים.

לשם כך, הוא התייעץ עם רבינו וכוון על ידו, והעמיד "מוקדי חלוקה" לירקות שגדלו אצל גוי, באופן בטוח ובלי חשש של רמאויות. צורת המכירה נעשתה על ידי מינוי שליחות, והתשלום התבצע שלא במזומן ומיד, גם מקומות החלוקה היו חדשים ולא מקומות קבועים וישנים.

בהרבה שאלות שהתעוררו, היה רבינו שליט"א מכריע. על החנות לא היה שלט רשמי, רק פתקה קטנה עליה נרשם "ארגון שבת הארץ, שעל ידי קהילות החרדים בא"י".

באופן הזה הוא פתר הרבה שאלות ובעיות הלכתיות שתלמידי חכמים וציבור ההולכים לאורו של מרן החזון איש זצ"ל, חששו מהם.

ואכן, היתה לו סייעתא דשמיא ולא אירע לו מכשול ב"ה, וגם בביתו של רבינו ועל שולחנו עלו המוצרים בהשגחה זו.

שיטות הברחה מחוכמות

כדי להבין את מכלל הבעיות הקיימות בשוק הירקות בשנת שמיטה, אנו נצרכים למספר עמודים. אך נזכיר בקצרה את הבעיה המצויה יותר, ומכונה בשפה מקצועית "הדלת המסותבת".

בשנת השמיטה קיים מחסור מהותי במזון. ב"ה הרבה מבעלי הקרקע שומרי שביעית, וממילא לא יכולים לספק סחורה כמו בכל שנה.

המשווקים, אלו שממונים על אספקת הסחורה לחנויות המזון, מחפשים איפה תחליף, מהיכן לקחת.

לצערינו ובעונינו, יש הרבה מאוד חקלאים שמסתמכים על היתר המכירה (על כך במאמר נפרד א"ה), ומגדלים ירקות בשנת השמיטה כרגיל. אבל, לשיטת מרן החזון איש

וגדולי הפוסקים, ירקות אלו אסורים באכילה ואין לעשות בהם שום שימוש. מובן כי הרבה מהסחורה של אותם חקלאים נשארת כאבן שאין לה הופכים.

אותם חקלאים מחפשים בכל מחיר לקוחות שיקנו מהם, וכשהם נפגשים עם המשווקים המשוועים גם הם בכל מחיר למזון עבור החנויות, השידוך הוא מוצלח...

במקרים רבים המשווקים אינם "הגונים" בלשון המעטה, והם קונים סחורה שנעבדה באיסור, ומצהירים כי זה מחוץ לארץ או גדל אצל גוי.

כאן מגיע מקומם של וועדות הכשרות למיניהם, שצרכים להשגיח בשבע עיניים ולפקח שהירקות שהמשווק מביא, הוא אכן מחוץ לארץ או מגוי ולא ח"ו מיהודי שעבד באיסור.

מלאכה זו היא לא קלה בכלל. ישנם שיטות רבות למשווקים כדי "להבליע" סחורה מבחוץ, אחד מהם, הוא להביא סחורה מבחוץ שגדל באיסור, אל שדה של הנכרי, כדי להראות שזה גדל שם...

כך או כך, אם בכל ששת ימי המעשה יש לפקוח עין על כל מוצר שיהיה בו השגחה מלאה, בשנת השבע, על אחת כמה וכמה.

וספרתם לכם

במ"ח קנינים התורה נקנית

אוהב את המקום

הנה ענין זה של ביטוי אהבת המקום הוא גם בברכות שהאדם מברך ומודה להקב"ה. ורבינו שליט"א משתדל כל ימיו לברך כל הברכות השייכות לברך בזה"ז, ובדוק מעת לעת איזה ברכות עדין לא בירך, והיה חסר לו ברכת למול את הגרים, ויום אחד אכן זכה למול גר ובירך על כך, והיה בשמחה כל אותו היום שזכה לברך עוד ברכה, והראה את דברי הרמב"ם בהלכות ברכות פ"א הט"ז "ויורה בברכות הצריכות", ורבינו ס"ל שכוונת הרמב"ם שיראה להרבות בכל הברכות ששייך לברך בזה"ז.

אוהב את הבריות

כידוע שבשבתות היו סועדים אצל רבינו שליט"א על שולחנו בחורים שהיתה מזמינה הרבנית ע"ה, ופעם אחת כשבירכו ברכהמ"ז, קם רבינו ונתן ברכון לאחד הבחורים שהתארח אצלו, ולאחר ברכת המזון שאלו אחד, וכי כ"כ מקפיד רבינו שיברכו דוקא מתוך ברכון, אמר לו רבינו ראיתי שחילקו לכולם ברכון ולו לא חילקו, חששתי שהוא יפגע, לכך קמתי ונתתי לו. ('קניני חיים' מאת ידידינו החשוב רבי יצחק אוהב ציון שליט"א)

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשיירי 'קהילות' ו'נדרים פלוס' בבתי הכנסת,

יש לחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שיי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310